

कृषि क्षेत्रमा अनुदान परिचालन (पहिलो संशोधन) कार्यविधि; २०७७

प्रस्तावना:

प्रदेश सरकारबाट कृषि विकासको लागि उपलब्ध गराइने अनुदान र गरिने खर्चलाई व्यवस्थित, पारदर्शी, प्रभावकारी, अनुमानयोग्य बनाउन कृषि क्षेत्रमा अनुदान परिचालन कार्यविधि, २०७६ लाई संशोधन गर्न बाञ्छनीय भएकोले,

प्रदेश नं. २ सरकारको प्रशासनिक कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन २०७५ को दफा २ को उपदफा (२) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी "कृषि क्षेत्रमा अनुदान परिचालन कार्यविधि(पहिलो संशोधन), २०७७" प्रदेश नं. २ सरकारले जारी गरेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस कार्यविधिको नाम "कृषि क्षेत्रमा अनुदान परिचालन" (पहिलो संशोधन) कार्यविधि; २०७७" रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि प्रदेश सरकारबाट स्वीकृत भएको मितिबाट लागू हुनेछ ।

२. कृषि क्षेत्रमा अनुदान परिचालन कार्यविधि, २०७६ (यसपछि "मूल कार्यविधि" भनिएको) को दफा ४ को उपदफा (१) सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ ।

(१) कार्यालयले सार्वजनिक रूपमा सूचना प्रकाशन गरी यस कार्यविधि बमोजिम अनुदान प्राप्त गर्न चाहने अनुदानग्राहीबाट अनुदानको लागि सामान्यतया प्रथम चौमासिकभित्र आवेदन माग गर्नुपर्नेछ र उक्त सूचनाको जानकारी सम्बन्धीत स्थानीय तहलाई गराउनुपर्नेछ । तर आ.ब. ०७७/०७८ मा यो समयसीमा लागू हुने छैन ।

३. मूल कार्यविधिको दफा ५ को उपदफा (३) सट्टा देहायको उपदफा (३) राखिएको छ ।

(३) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि यो कार्यविधि लागू हुनु अघि अनुदानग्राहीसँग सम्झौता भई कार्यान्वयनमा रहेका परियोजनाको हकमा सम्झौता बमोजिम नै हुनेछ । अरु कार्यक्रमको हकमा यसै कार्यविधिको अनुसूची १ वा स्वीकृत कार्यक्रममा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

४. मूल कार्यविधिको दफा ७ को उपदफा (७) सट्टा देहायको उपदफा (७) राखिएको छ ।

(७) कार्यक्रम संचालन गर्दा कार्यालयले खरीद गरी वितरण वा प्रयोग गर्ने जिन्सी सामान/उपकरण/मेसिनरी/कृषि सामग्री/पशुधन लगायतका हकमा सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ मा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ ।

५. मूल कार्यविधिको दफा १२ को उपदफा (१) सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ ।

(१) अनुदान प्रवाहको प्रक्रिया सहजीकरण गर्नका लागि देहाय बमोजिमको निर्देशक समिति रहनेछ:

(क) सचिव, मन्त्रालय	- संयोजक
(ख) प्रमुख, कृषि विकास निर्देशनालय	- सदस्य
(ग) निर्देशक, पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय	- सदस्य

- (घ) प्रमुख, पशुपन्थी विकास महाशाखा, मन्त्रालय - सदस्य
- (ङ) प्रमुख, खाद्य सुरक्षा तथा कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन महाशाखा, मन्त्रालय - सदस्य
- (च) अधिकृत प्रतिनिधि, आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय - सदस्य
- (छ) अधिकृत प्रतिनिधि, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय - सदस्य
- (ज) प्रमुख, - योजना तथा अनुगमन महाशाखा, मन्त्रालय - सदस्य सचिव

६. अनुसूची १ को तालिका नं १ झिकिएको छ।
 ७. अनुसूची १ को क्रम संख्या ३३.४ र ३५ को सहा देहायका क्रम संख्या ३३.४ र ३५ राखिएको छ।

क्र. सं.	कार्यक्रम	सरकारी खर्च/ अनुदानको अधिकतम सिमा	कैफियत
३३.४	३३.४.१ पास्चुराईजेशन मेसिन, चिलिङ्गभ्याट (१००० लिटर वा सो भन्दा माथी), मिल्क एनालाईजर, मिल्क प्याकेजिङ मेसिन, दाना बनाउने मेसिन, चिज मेकर, जेनेरेटर, मिल्किङ मेसिन, ईन्व्यूबेटर, आइस प्लान्ट, पावर टिलर, मीनी टिलर, पनिर मेकिङ मेसिन, आइस कसर मेसिन आदि लगायत कार्यक्रममा उल्लेख भएका अन्य यन्त्र उपकरणहरु समेत।	५०%	
	३३.४.२ क्रीम सेपरेटर, दहि बनाउने मेसिन, निपल वाटर सेट, इलेक्ट्रीक/ग्यास हुडर, एरिएटर, एयर कम्प्रेसर, डिफ्यूजर, फिडिङ मेसिन, इलेक्ट्रीक मोटर च्याफ कटर, ग्रास/ब्रस कटर, सिकेचर चिलिङ्गभ्याट (५००लिटर), आदि लगायत कार्यक्रममा उल्लेख भएका अन्य यन्त्र उपकरणहरु	७५%	

Handwritten signature/initials

३३.४.३	स्यलो वोरिङ, डिप वोरिङ, डिप वोरिङ, पानि तात्रे पम्प, ईलेक्ट्रीक मोटर, सबमर्सिबल पम्प, मड पम्प लगायत कार्यक्रममा उल्लेख भएका सिंचाई सामग्री तथा सोसँग सम्बन्धीत अन्य उपकरणहरु समेत।	८५%	
३३.४.४	डिजिटल ब्यालेन्स, पेपर/प्लाष्टिक क्रेट/कार्टुन, डिजिटल ए.आई.गन/ए.आई.गन, नाईट्रोजन कन्टेनर, रेफ्री, मिल्क क्यान, डिप फ्रीज, फ्रीज, पानी टर्बाक, डिपिङ टैंक, डि.ओ. मिटर, पि. एच् मिटर, हापा, ड्रयाग नेट, कास्ट नेट, वेईङ मेसिन, वाटर एनालाइजर किट, ह्याक किट, काउन्टाट, यू.एम.एम.वी. मेसिन, शिण्डिंग एण्ड मिक्सिंग मेसिन, क्यानटेनर, वर्डिजो क्यास्ट्रेटर, डि फिदर मेसिन, हंसिया, खुर्पि, कोदालो, सिडलिंग पोली ब्याग/सिलपोलीन/पोली सिट (५० वर्ग मि. सम्म), ईक्जस्ट फ्यान, डिहर्नर, ड्रेन्चीङ बोटल, ब्लोयर आदि लगायत कार्यक्रममा उल्लेख भएका अन्य यन्त्र उपकरणहरु समेत।	१००%	
३४.	युवा लक्षित व्यवसायिक कृषि, पशुपन्छी तथा मत्स्यपालन कार्यक्रम	५०%	अधिकतम अनुदान कृषि, मत्स्य पालन, गाईभैती र खाखापालनको हकमा रु. १०,००,०००।- (दश लाख) र कुखुरा हति बंगुरपालन/खाना तथा मध्यम कृषि उत्पादन/व्यवसाय मुलक कार्यको हकमा रु. ७,००,०००।-(सात लाख) भन्दा बढी हुने छैन।

Handwritten signatures and initials at the bottom of the page.

Handwritten signature

८. अनुसूची १ को क्रम संख्या ६१ पछि देहायका क्रम संख्या ६२, ६३, ६४, ६५, ६६, ६७, ६८, ६९, ७०, ७१, ७२, ७३, ७४, ७५, र ७६, थपिएको छ।

क्र. सं.	कार्यक्रम	सरकारी खर्च/ अनदानको	कैफियत
	(क) जिविकोपार्जन तथा सिमान्तकृत कृषक लक्षित कार्यक्रमहरू		
६२.	आनुवंशिक स्रोत केन्द्र लामपुच्छे भेडा प्रवर्द्धन कार्यक्रम	१००%	
६३.	शहरी क्षेत्रमा छाडारूपमा पालिरहेका बंगुर पालन संरक्षण कार्यक्रम	१००%	
६४.	माछा मारी जीविकोपार्जन गर्ने माझी, मलाह समुदायको क्षमता अभिवृद्धि तथा जलीय जीव संरक्षण कार्यक्रम	१००%	
६५.	खाद्य सुरक्षा र थप आय सृजनाको माध्यमबाट प्रदेशका किसानहरूको जीवनमा सुधार	७५%	
६६.	एक परिवार दिनको हजार	७५%	
६७.	बोयर जातको बोका वितरण	१००%	
	(ख) कृषि उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि लक्षित कार्यक्रमहरू		
६८.	सेक्स सिमेन खरिद तथा वितरण	१००%	
६९.	कृषक पाठशाला सहजिकरण कार्यक्रम(कृषि विकास कार्यक्रम)	१००%	
७०.	सहकार्यमा प्रस्तावमा आधारित कृषि, पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास कार्यक्रम(कृषि विकास कार्यक्रम)	७५%	
७१.	खाद्यान्न तथा तरकारी बीउ उत्पादन तथा बजारीकरण प्रवर्द्धन कार्यक्रम(कृषि विकास कार्यक्रम)	७५%	
७२.	खाद्यान्न, तरकारी तथा नगदेवाली प्रवर्द्धन सहयोग कार्यक्रम (कृषि विकास कार्यक्रम)	७५%	
७३.	सहुलियतमा कृषि मिटर वितरण कार्यक्रम (विद्युत गृह/सबस्टेसन/प्रसारण लाइन निर्माण)	८५%	

Handwritten signatures and initials

Handwritten signature

(ग) कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन लक्षित कार्यक्रमहरु			
७४.	सहकार्यमा प्रस्तावमा आधारित कृषि, पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास कार्यक्रम	७५%	
७५.	हुलाकि मार्ग लक्षित दुग्ध मिसन कार्यक्रम	७५%	
७६.	कृषि बजार पूर्वाधार / कृषि उपज संकलन केन्द्र निर्माण तथा सुधार	८५%	अधिकतम अनुदान रु २५ लाखसम्म

Handwritten signature

Handwritten signature

Handwritten signature

Handwritten signature

Handwritten signature

प्रदेश सरकार
मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

फोन नं. ०४१-५२३१३३

५२५३३८

५२५७३३

फ्याक्स नं. ०४१-५२७१०१

टोल फ्री नं. १६६०४१५२८४३

प्रदेश नं. २
जनकपुरधाम, धनुषा, नेपाल

प.सं. २०७७/०७८

च.नं. वै.शा./ ५६

मिति: २०७७/१०/२६

विषय:- म.प. को निर्णय पठाइएको सम्बन्धमा ।

श्री त्रिविक्रम
भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय,
प्रदेश नं. २ जनकपुरधाम ।

दर्ता नं.: १२५४

दर्ता मिति: २०७७/१०/२६

प्रस्तुत विषयमा कृषि क्षेत्रमा अनुदान परिचालन (पहिलो संशोधन) कार्यविधि, २०७७ स्वीकृत गर्ने विषयको तर्ह मन्त्रालयको प्रस्ताव प्रदेश मन्त्रिपरिषद्को बैठक संख्या १७/०७७ मिति २०७७/१०/२३ को बैठकमा पेश हुँदा भएको निर्णयको प्रमाणित प्रति यसैसाथ संलग्न राखी पठाइएको व्यहोरा आदेशानुसार अनुरोध छ ।

रमेश सुन्दर महता
अधिकृत सातौं

श्री योजना तथा स. महासचिव

आ.का.

००१/२०७७/१०/२६

श्री त्रिविक्रम,
संज्ञोचित डा. वि. वि. मन्त्रालयको
वेबसाइटमा उपलब्ध गर्ने। निर्णयको
प्रति त्रिविक्रमको सन्तुष्टि र
सन्तुष्टि पत्रको साथै त्रिविक्रमको
सन्तुष्टि पत्रको साथै त्रिविक्रमको
सन्तुष्टि पत्रको साथै त्रिविक्रमको
सन्तुष्टि पत्रको साथै त्रिविक्रमको
०७/११/०९.

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

विषय : कृषि क्षेत्रमा अनुदान परिचालन (पहिलो संशोधन) कार्यविधि; २०७७ स्वीकृति सम्बन्धमा ।

प्रस्ताव पेश गर्न विभागीय मन्त्रीबाट स्वीकृति प्राप्त मिति २०७७।०९।२२

१. विषयको सक्षिप्त व्यहोरा:

किसानको हक हित संरक्षण र संवर्द्धन गर्दै कृषिको उत्पादन र उत्पादकत्व बढाउन तथा कृषिको व्यवसायीकरण, औद्योगिकीकरण विविधीकरण र आधुनिकीकरण गर्न तथा कृषकका लागि कृषि सामग्री, कृषि उपजको उचित मूल्य र बजारमा पहुँच कायम गर्न यस मन्त्रालयको चालु आ.व. ०७७।०७८ को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम तथा अगामी वर्षमा संचालन हुने सोही प्रकृतिका कार्यकमहरू संचालनमा एकरूपता कायम गर्न तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रकृतिलाई सहज तुल्याउनका लागि मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, प्रदेश सरकार, (प्रदेश नं २) बाट स्वीकृत, "कृषि क्षेत्रमा अनुदान परिचालन कार्यविधि, २०७६" मा संशोधन गर्न आवश्यक भएकोले प्रदेश सरकारको "प्रशासकिय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन, २०७५" को बफा २(२) तथा "विनियोजन ऐन २०७७" को बफा २० (१) बमोजिम "कृषि क्षेत्रमा अनुदान परिचालन कार्यविधि, २०७६" मा संशोधन गर्न बाञ्छनीय भएकोले, "कृषि क्षेत्रमा अनुदान परिचालन (पहिलो संशोधन) कार्यविधि, २०७७", प्रदेश नं. २ सरकारले जारी गरेको छ ।

२. प्रस्ताव परामर्श तथा अन्य प्रशासिक कुरा:

चालु आ व २०७७/७८ को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम समयमै सम्पन्न गर्न यो कार्यविधि अविलम्ब संशोधन गर्न आवश्यक देखिन्छ । कृषि क्षेत्रमा अनुदान परिचालन गर्न तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रकृतिलाई सहज तुल्याउनका लागि यस मन्त्रालयको मिति २०७७/०८/२६ को निर्णयानुसार आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय र आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयबाट सहमती माग गरिएकोमा मिति २०७७।०९।१० को निर्णयानुसार आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयबाट तथा मिति २०७७।०९।१२ को निर्णयानुसार आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयबाट सुझाव सहितको सहमति समेत प्राप्त भएकोले उक्त कार्यविधिमा प्राप्त सुझावहरू समेत समावेश गरी कृषि क्षेत्रमा अनुदान परिचालन कार्यविधि, २०७६ (पहिलो संशोधन) मन्त्रीपरिषद्बाट स्वीकृत गरि लागु गर्नु पर्ने देखिएकोले प्रदेश सरकारको कार्य सम्पादन नियमावली, २०७४ को अनुसूचि १ (बुँदा ९ र १८) बमोजिम यो प्रस्ताव मन्त्रीपरिषदमा पेश गरिएको छ ।

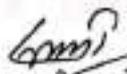
३. प्रस्ताव पेश गर्नु पर्ने कारण र मन्त्रालयको सिफारिश:

कृषि पेशालाई आधुनिकीकरण गरी व्यवसायीकरण एवं प्रतिस्पर्धात्मक बनाउन तथा कृषि पेशा प्रति कृषकको आकर्षण बृद्धि गर्न कृषिमा अनुदान आवश्यक देखिन्छ । यसरी कृषि व्यवसायलाई आकर्षक र नाफा मुलक बनाउन, नितान्त आवश्यक देखिन्छ । तसर्थ विविध खालका सेवाग्राहीलाई प्राविधिक सेवा, अनुदान तथा प्रविधि प्रसार गर्न एक स्पष्ट मार्गदर्शन आवश्यक पर्दछ । चालु आ.व. २०७७।७८ को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार उत्पादन तथा उत्पादकत्व बृद्धिको माध्यमबाट आय आर्जन तथा गरीबी निवारणमा टेवा पुर्‍याउने उद्देश्य कृषि क्षेत्रमा अनुदान संचालन गर्न तथा अगामी वर्षहरूमा संचालन हुने सोही प्रकृतिको कार्यक्रम संचालनमा एकरूपता कायम गर्न तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रकृतिलाई सहज तुल्याउनका लागि कृषि क्षेत्रमा अनुदान परिचालन कार्यविधि, २०७६" मा संशोधन गर्न बाञ्छनीय भएकोले, "कृषि क्षेत्रमा अनुदान परिचालन (पहिलो संशोधन) कार्यविधि, २०७७" स्वीकृत हुनु पर्ने देखिन्छ ।

४. निर्णय हुनु पर्ने व्यहोरा:

"कृषि क्षेत्रमा अनुदान परिचालन (पहिलो संशोधन) कार्यविधि, २०७७" स्वीकृत गर्ने ।

मिति: २०७७।०९।२४

(डा. सम्झना कुमारी कान्छे पाण्डे)
सचिव